

SÖZEL SUNUMLAR

YAPI İŞLERİNDE SAĞLIK ve GÜVENLİK PLANININ ÖNEMİ

Ömer GÜLTEKİN¹, Can DEMİREL², Cem MISIRLI³

¹Kırklareli Üniversitesi, Lüleburgaz Meslek Yüksek Okulu, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü Lüleburgaz, Kırklareli / Türkiye

²Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksek Okulu, İnşaat Bölümü Pınarhisar, Kırklareli / Türkiye

³Trakya Üniversitesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi, Balkan Yerleşkesi Merkez, Edirne / Türkiye

(Bu Çalışma Kongre Bilim Kurulu Tarafından Sözel İkincisi Seçilmiştir)

Öz: Giriş: Ülkemizde SGK istatistikleri incelendiğinde en çok iş kazasının yaşandığı ilk 3 sektör arasında inşaat işleri yer almaktadır. İş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerinin yer aldığı 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanununun 30 maddesinde dayanarak yapı işleri için çıkarılmış Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği bu kapsama yer alan işler için düzenlemeleri içermektedir. Yapı işleri dinamik yapısı nedeniyle diğer sektörlerden farklı olarak değerlendirilmelidir. Buda Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Mad.10.b de belirtildiği gibi iş ve işlemler öncesi yani proje aşamasında Sağlık Güvenlik Planı hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca yapı işleri kapsamındaki işler genel olarak aynı gibi görünse de bulunduğu bölge, yapı işinin niteliği gibi sebeplerden ötürü farklılar göstermektedir. Bu yüzden yapı işlerinde en önemli husus plan ve proje aşamalarıdır. Çalışmalara başlamadan önce planlama ve organizasyon aşamasında bir çok faktör göz önünde bulundurularak yapılmalıdır (Zemin, hava koşulları, çevresel etkenler, insan taşıt yoğunluğu vb.). Bu çalışmalar yapılırken sağlık ve güvenlik önlemleri organizasyon ve planlamaya dahil edilmelidir. **Amaç:** Yapı işlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasında sağlık ve güvenlik planının önemini ortaya koyarak, planın bu alanda ön şart olduğunu ortaya koymaktır. **Kapsam:** Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği 2.maddesinde belirtildiği üzere, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamına giren tüm yapı işlerinde Sağlık ve Güvenlik Planı hazırlanması gerekliliği açıklanmıştır. **Yöntem:** Sağlık ve güvenlik planının önemi ortaya çıkarmak adına başta Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile kanuna dayalı yönetmelikler irdelenerek hazırlanmıştır. **Bulgular:** Yapı işlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için öncelikle 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu incelendiğinde, bir çok maddenin tüm sektörlerde olduğu gibi yapı işlerinde de uygulanabilir olduğu, bunlar için ayrıca bir istisna belirtilmediği görülmüştür. Kanunda belirtilen genel hususlar yanında kanunun 30. Maddesinde dayanılarak gerek sektörlerde gerekse yapılan iş ve işlemlere özgü düzenlemeler yönetmeliklerde belirtilmiştir. Kanuna dayalı çıkarılan ve tüm sektör, iş ve işlemleri kapsayan iş sağlığı ve güvenliğinin çalışmalarının kilit taşı olan risk değerlendirme ile ilgili yayınlanmış İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliğinin 7. Maddesinde “Risk değerlendirmesi; tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere tehlikeleri tanımlama, riskleri belirleme ve analiz etme, risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması, dokümantasyon, yapılan çalışmaların güncellenmesi ve gerektiğinde yenileme aşamaları izlenerek gerçekleştirilir” şeklinde belirtilmektedir. Buradaki düzenlemeden anlaşılacağı üzere risk değerlendirmesi yapılacak iş ve işlemlerin belli olması halinde yapılabilecek bir çalışmadır. Yapı işinde yapılacak iş ve işlemler, kullanılacak

SÖZEL SUNUMLAR

araç gereçler, maddelerin belirlenebilmesi için bir planın olması gerektiğini buradan anlayabiliriz. Bu planda yukarıda belirtildiği üzere proje aşamasında hazırlanması gereken sağlık ve güvenlik planıdır. Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinde “Muhtemel risklerin değerlendirilip yapı işi süreci boyunca sağlık ve güvenlik ile ilgili alınacak tedbirlerin, organizasyon yapısının, çalışma yöntemlerinin ve bunlara ilişkin işlerin ne zaman ve kim tarafından yapılması gerektiğinin belirlendiği, aynı yapı sahasında faaliyet gösterecek farklı işverenler, alt işverenler, kendi nam ve hesabına çalışan kişiler ve farklı çalışma ekipleri arasında sağlık ve güvenliğe dair hususların koordinasyonunun sağlanması amacıyla yapı alanının tamamından sorumlu işveren veya proje sorumlusu tarafından hazırlanan veya hazırlanması sağlanan planı olarak tanımlanmıştır. Buradan da görüldüğü üzere yapı süresince karşılaşılabilecek muhtemel tehlikeler ve önlemleri kapsamı itibarıyla risk değerlendirmenin nihai amacına hizmet eden bir doküman olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada sağlık ve güvenlik planı ile risk değerlendirmeyi ayıran en temel özellik kimler tarafından yapıldığıdır. Risk değerlendirme bir ekip ile hazırlanması gerekirken, sağlık güvenlik planının hazırlanması yönetmelikte; “İşveren veya proje sorumlusu, yapı işine başlamadan önce projenin hazırlık aşamasında, sağlık ve güvenlik planını hazırlar veya hazırlanmasını sağlar.” şeklinde düzenlenmiştir. **Sonuç:** Ülkemizde yer alan mevzuatlar çerçevesinde yapı işi kapsamında yer alan işlerdeki iş kazalarının önüne geçmek için yapılacakların başında, sağlık ve güvenlik planlarının yapılacak işe göre proje aşamasında hazırlanması ve uygulanmasının sağlanması olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapı İşleri, İnşaat, İş Sağlığı, İş Güvenliği, İş Sağlığı ve Güvenliği, Sağlık ve Güvenlik Planı